

Het 2020-plan van Klijnsma in vogelvlucht

De perspectiefnota vanuit een praktisch perspectief

Raimond Schikhof



Waarom naar een nieuw perspectief?

- De arbeidsmarkt verandert
- Lage rente, financiële crisis en ontwikkeling van de levensverwachting leiden tot problemen
- Vertrouwen en draagvlak staan onder druk
- Verwachtingen worden onvoldoende waargemaakt
- Fundamentele aanpassingen zijn noodzakelijk
- Maar sterke punten van het huidige systeem moeten behouden blijven

Uitgangspunten blijven ongewijzigd

- Pensioenstelsel is een gedeelde verantwoordelijkheid
- AOW blijft verantwoordelijkheid van de overheid
- Sociale partners bepalen de inhoud tweede pijler
- Overheid stelt kaders en faciliteert
- Doelstellingen van collectief pensioenstelsel:
 - Voorkomen van een inkomensterugval na pensionering
 - Delen van risico's overlijden en arbeidsongeschiktheid
 - Efficiënte uitvoering

Vier hoofdlijnen voor een nieuw stelsel

- Een toereikend pensioen voor alle werkenden
- Aschaffen van de doorsneesystematiek
- Een nieuwe pensioenovereenkomst
- Keuzevrijheid en maatwerk

Een toereikend pensioen voor alle werkenden

- Niet iedereen bereikt dat toereikende pensioen
- Probleemgroepen:
 - Flexwerkers
 - ZZP-ers
 - Werknemers zonder pensioenopbouw ('witte vlek')
- Maatregelen:
 - Automatische waardeoverdracht
 - Eén pensioenfonds voor flexwerkers?
 - Verplichte deelname of opt-out?
 - Pensioenplicht?
 -

Afschaffen van de doorsneesystematiek

- Beperken van ongewenste herverdeling
 - Jong naar oud
 - Laag opgeleid naar hoog opgeleid
- Meer transparantie in het systeem
- Premies blijven leeftijdsonafhankelijk
- Opbouw dan wel inleg wordt aangepast
- Degressieve opbouw bij uitkeringsovereenkomst
- Gelijkblijvende inleg bij premieregeling
- Iedereen verplicht naar dezelfde systematiek!

Nieuwe contractvormen mogelijk maken (1)

- Uitkeringsovereenkomst in huidige vorm niet houdbaar
- Risico's worden 'impliciet en intransparant' gedeeld
- Op zoek naar nieuwe contractvormen die een 'welvaartsverhogende risicodeling' mogelijk maken
- Realistisch en transparant
- Mogelijkheden voor maatwerk en individuele keuzes
- Voorkeur voor 'persoonlijk pensioenvermogen' en de 'ambitieovereenkomst'
- Maar de huidige uitkeringsovereenkomst mag ook

Nieuwe contractvormen mogelijk maken (2)

- Persoonlijke pensioenvermogens
 - Twee subvarianten reeds mogelijk (o.a. 'doorbeleggen')
 - Variant met collectieve buffer nader uit te werken (IV-C-R)
- Ambitieovereenkomst (I-B)
 - Volledig voorwaardelijke aanspraken
 - Uitsmeren van mee- en tegenvallers
 - Discontovoet nader te bepalen
- Huidige uitkeringsovereenkomst

Keuzevrijheid en maatwerk

- Keuzemogelijkheden zijn nodig, maar verkeerde keuzes moeten vermeden worden
- Inleg en opname:
 - Minder premie-inleg of volledige premie-stop
 - (Deel)uitkering ineens
- Beleggingen:
 - Maatwerk door uitvoerder (lifecycle)
 - Gehele of gedeeltelijke keuzevrijheid
- Geen vrije keuze van deelnemer voor uitvoerder!

Samenhang van hoofdlijnen

- Maatregelen passen in breder kader van wijzigende arbeidsmarkt
- Afschaffing van doorsneepremie / opbouw is onvermijdelijk
- Spanning tussen keuzevrijheden en principe van solidariteit en collectiviteit

Transitie naar een nieuw systeem

- Overgangsperiode noodzakelijk → 25 jaar?
- Tijdelijke verruiming fiscaal kader
- Wijziging opbouwsystematiek verplicht op één moment
- Gevolgen transitie sterk afhankelijk van kenmerken
- Onderbrenging van opgebouwde rechten?
- Veel juridische voetangels en klemmen
- Keuzevrijheid en wijziging opbouwsystematiek kunnen al eerder worden
- Er moet nog veel worden uitgewerkt...

Observaties vanaf de zijlijn

- De menukaart is nog heel uitgebreid
- Harde keuzes worden vermeden
- Hoe concreter sociale partners zijn, hoe makkelijker de wetgever het heeft
- Volgend kabinet mag de klus opknappen
- Transitievraagstuk wordt de grootste uitdaging